

POHJOIS-POHJANMAAN SUHDANTEET

Suhdannetiedot vuoden 2017 loppuun saakka
- Uutena Pohjois-Pohjanmaan TE-toimiston
katsaus toimialojen näkymiin

Taitto: Ari Näpänkangas
Etukannen kuva: Pudasjärven hirsikampus, Kirsti Reskalenko

Klustereiden kasvulle ei näy loppua

Uusittuun suhdanneraporttiin on saatu mukaan Pohjois-Pohjanmaan TE-toimiston katsaukset eri toimialojen näkymistä. Nämä katsaukset täydentävät Pohjois-Pohjanmaan liiton klusteriseurantaa, vaikka toimialamäärittelyt eroavatkin jonkin verran. TE-toimiston havainnot työmarkkinatilanteesta ja osaamistarpeista pohjautuvat TE- käytännön kokemuksiin työntajien ja työnhakijoiden kanssa. Raportissa on avattu myös alojen tulevaisuuden näkymiä.

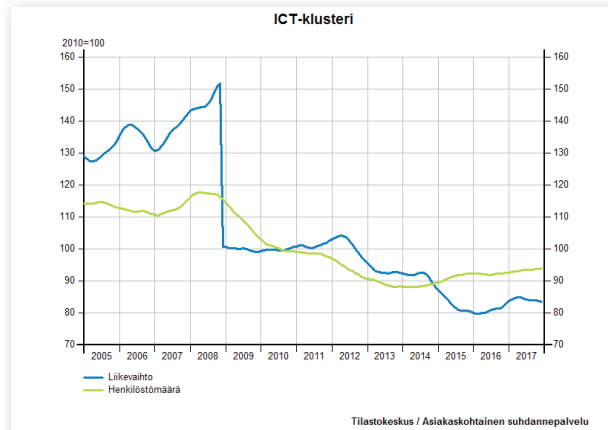
Pohjois-Pohjanmaan klustereiden positiivinen on jatkunut vuoden 2017 lopulta keväälle. Erityisesti liikevaihdot olivat hyvässä kasvussa, mutta myös henkilöstömäärä on kasvanut lähes kaikissa klustereissa. Ainoastaan metalliklusterin liikevaihto laski vuoden 2017 jälkimmäisellä puoliskolla pitkän nousun jälkeen.

Voimakkaimmassa kasvussa ovat puuklusteri, rakentaminen ja luovan talouden klusteri. Nopean kasvun takaa löytyy klustereita yhdistäviä tekijöitä, vaikka klusterit aluksi tuntuvatkin olevan kaukana toisistaan. Vahvan rakentamisen aikaan tarvitaan puutuotteita sekä suunnittelua, joka on osa luovan talouden klusteria. Arkkitehtitoimistojen liikevaihto on kasvanut luovan talouden klusterin sisällä merkittävästi ja arkkitehtuuripalvelut ovat nousseet tärkeäksi toimialaksi Pohjois-Pohjanmaalla.

Mikko Väisänen
Tutkimus- ja kehittämispäällikkö
Pohjois-Pohjanmaan liitto

ICT-klusteri

ICT-klusterin **liikevaihto** supistui vuonna 2016 yhteensä 5,8 prosenttia vuoteen 2015 verrattuna. Eniten liikevaihto laski kolmannella vuosineljänneksellä 10,9 prosenttia. Muilla vuosineljänneksillä lasku oli 4-7 prosentin tuntumassa. Vuonna 2017 ICT-klusterin liikevaihto kääntyi kasvuun. Ensimmäisen vuosipuoliskolla liikevaihto kasvoi 13,1 prosenttia edellisvuodesta, mutta jälkimmäisellä vuosipuoliskolla kasvu jäi 1,9 prosenttiin. Koko vuonna liikevaihto kohosi 7,1 prosenttia.

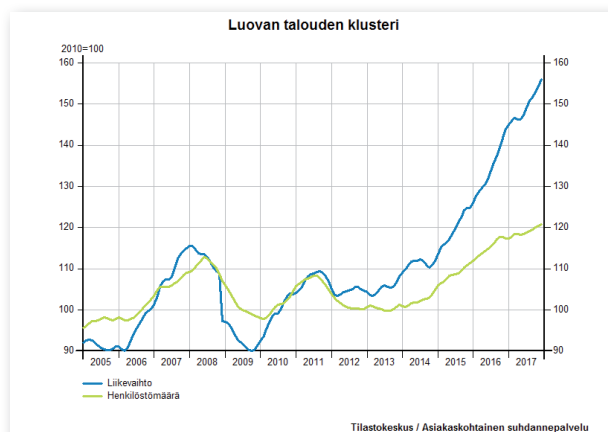

ICT-klusterin **henkilöstömäärä** nousi vuonna 2016 yhteensä 0,7 prosenttia edellisvuodesta. Nopeinta kasvu oli ensimmäisellä vuosineljänneksellä (3,5 %) jonka jälkeen suunta kääntyi laskuun. Vuonna 2017 klusterin henkilöstömäärä kasvoi 1,6 % edellisvuodesta. Henkilöstömäärä kasvoi hyvin tasaisesti läpi vuoden.

Signaali: DNA:n runkoverkko nostetaan 5g-valmiuteen

Luovan talouden klusteri

Luovan talouden klusterin **liikevaihto** kasvoi vuonna 2016 yhteensä 12,9 prosenttia Pohjois-Pohjanmaan maakunnassa. Liikevaihdon kasvu voimistui loppuvuotta kohden. Vuoden alkupuoliskolla klusterin liikevaihto kasvoi 12,4

Pohjois-Pohjanmaan TE-toimiston katsaus toimialojen näkymiin

Uudet teknologiat

Uusien teknologioiden kokonaisuus pitää sisällään innovatiivisten teknologioiden ja ratkaisujen kehittämiseen liittyviä toimialoja, kuten ICT-ala, cleantech, healthtech, peliala ja verkkokauppa. Mainitut toimialat ovat voimakkaasti kasvavia tulevaisuuden toimialoja, joissa nähdään suuri kasvumahdollisuus myös Pohjois-Pohjanmaalla. Maakunnan alueella uusiin teknologioihin painottunut yritystoiminta on keskittynyt Oulun seudulle. Toimialoilta syntyy lisää eri kokoisia yrityksiä teknologioiden kehityksessä.

Työmarkkinatilanne: Etenkin ICT-alan yrityksissä koetaan jatkuvasti osaajien saatavuusongelmia. Erityisesti koodaaja-osaaminen on tästä esimerkki. Samaan aikaan Pohjois-Pohjanmaalla on ICT-alan työnhakijoita, joilla työttömyys on pitkittynyt. Ongelma on kulmoinut ICT-alan nopeaan kehittymiseen, minkä vuoksi pitkään työttömänä olleen henkilön on vaikeampi palata työelämään. Jonkin kapean segmentin osaamisala, jolle ei ole alueella kysyntää, voi olla työmarkkinoille pääsyn esteenä. Osaajien saatavuuden turvaamiseksi TE-hallinto on järjestänyt runsaasti alan muunto- ja täydennyskoulutuksia työvoimakoulutuksina.

Tulevaisuuden näkymät: Kansainväliset trendit kuten kaupungistuminen ja digitalisaatio edellyttävät uusien teknologioiden kehittämistä. Pohjois-Pohjanmaan nähdään tulevaisuudessa yhtenä johtavista globaaleista uuden teknologian alan osaamisen ja yritystoiminnan keskittymistä.

Osaamistarpeet: Tulevaisuuden osaamistarpeina alalla tulee korostumaan etenkin laaja ja korkeatasoinen moniosaaminen. Yksittäisiä tärkeitä osaamisalueita ovat mm. tekoälyn hyödyntäminen, uusimmat teknologian, ympäristötietoisuus ja kansainvälisyys.

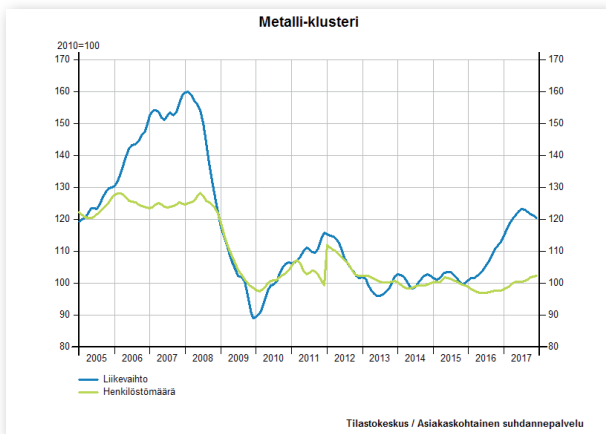
prosenttia ja vuoden jälkimmäisellä puoliskolla 13,2 prosenttia. Vahva kasvu jatkui myös vuoden 2017 puolella. Vuoden ensimmäisellä neljänneksellä liikevaihto kohosi 19,5 prosenttia. Muilla vuosineljänneksillä ylettiin 7-9 prosentin kasvuvauhtiin. Koko vuoden 2017 aikana luovan klusterin liikevaihto kohosi 10,6 prosenttia.

Luovan talouden klusterin **henkilöstömäärä** nousi yhteensä 6,2 prosenttia vuonna 2016. Kasvu oli tasaista läpi vuoden. Ensimmäisellä vuosipuolikkaalla klusterin henkilöstömäärä kohosi 5,4 prosenttia ja toisella 7,0 prosenttia. Kasvu jatkui samansuuruuisena myös vuonna 2017. Tammi-kesäkuun välisenä aikana klusterin henkilöstömäärä nousi 5,9 prosenttia ja heinä-joulukuun välisenä aikana 3,7 prosenttia. Koko vuonna 2017 henkilöstömäärä kasvoi 4,8 prosenttia.

Signaali: Aineettomat tuotteet kipuavat vientilastoissa – pelit ja ohjelmistot jo sijalla 6

Metalliklusteri (sisältää SSABn)

Metalliklusterin **liikevaihto** kasvoi 4,6 prosenttia vuonna 2016. Vuoden ensimmäisellä puoliskolla liikevaihto kohosi 0,9 prosenttia ja jälkimmäisellä 8,5 prosenttia. Vuonna 2017 liikevaihdon kehitys oli puolivuositason päinvastainen. Ensimmäisellä vuosipuoliskolla liikevaihto nousi 17,7 prosenttia ja toisella vuosipuoliskolla 10,2 prosenttia. Koko vuonna metalliklusterin liikevaihto lisääntyi 13,9 prosenttia.

Metalliklusterin **henkilöstömäärä** laski vuonna 2016 yhteensä 3,2 prosenttia. Lasku ajoittui etenkin toiselle vuosineljännekselle, jolloin henkilöstömäärä laski 4,9 prosenttia. Muilla vuosineljänneksillä henkilöstömäärän lasku jäi 1-3 prosenttiyksikön väliin. Vuonna 2017 klusterin henkilöstömäärä kääntyi nousuun. Henkilöstömäärä nousi kaikilla vuosineljänneksillä, nopeimmin neljännellä vuosineljänneksellä (5,4 %). Koko vuonna henkilöstömäärän lisäys oli 3,7 prosenttia.

Signaali: Nivalalainen Mecanova Oy ruotsalaisomistukseen

Perinteiset teollisuuden alat

Perinteisten teollisuuden alojen kokonaisuus sisältää mm. kone- ja metalliteollisuuden, elintarviketeollisuuden ja rakentamisen. Pohjois-Pohjanmaan alueella teollisuutta on paljon etenkin Raahen seudulla ja alueen eteläisissä osissa. Raahen seudun teollisuuden kivijalka on etenkin ns. raskas metalliteollisuus. Pohjois-Pohjanmaan rakennushankkeet painottuvat erityisesti Oulun seudulle. Koko maakunnan alueella uudisrakentaminen on lisääntynyt merkittävästi taloudellisen tilanteen paranemisen myötä. Talotehtaat hakevat myös työntekijöitä jatkuvasti Pohjois-Pohjanmaan eteläiselle alueelle. Matkailuliiketoimintaan liittyviä rakentamisinvestointeja on mm. Kuusamon suunnalla.

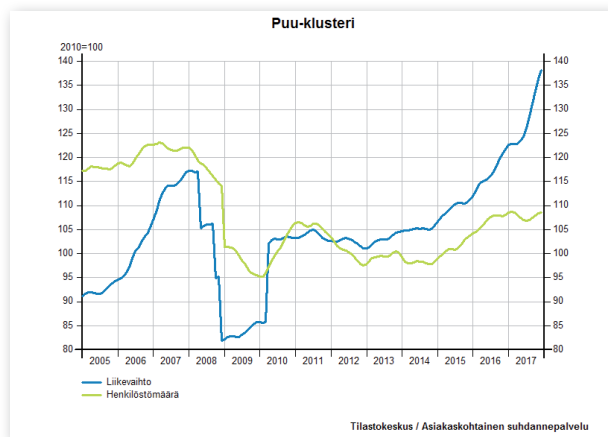
Työmarkkinatilanne: Teollisuuden alan yritykset ovat ilmaisseet kuluneen vuoden aikana laajasta työvoimapulasta erityisesti rakennus- ja metallialoilla. Osaajien saatuun vaikutetaan uusilla rakennusalan koulutusohjelmilla mm. Oulussa ja Raahessa. Rakennusallalla on pulaa mm. työnjohtajista sekä muurareista. Metalli- ja koneiteollisuudessa tarvitaan mm. hitsaajia ja ohutlevyseppiä. Vaateteollisuuden puolelle tullaan myös tarvitsemaan paljon työntekijöitä kuluvan vuoden aikana Sievissä.

Tulevaisuuden näkymät: Perinteisten teollisuusalojen tulevaisuuteen tulee merkittävästi vaikuttamaan digitalisaation ja automatisaation kehitys, mikä tulee vähentämään työntekijöiden tarvetta sekä muuttamaan työn sisältöjä. Lähitulevaisuudessa alalla on varsin hyvät näkymät – investointeja ja investointisuunnitelmia on julkistettu näkyvästi niin Pohjois-Pohjanmaalla kuin naapurimaakunnissakin. Suurimpina voidaan mainita ydinvoimarakentamisen mahdollinen alkaminen Pyhäjoella v. 2020, mahdolliset bioenergiatehtaat Kuopioon, Kemiin ja Kemijärvelle, joilla on myönteisiä työllisyysvaikutuksia myös Pohjois-Pohjanmaan alueelle.

Osaamistarpeet: Tulevaisuudessa merkittäviä osaamistarpeita ovat mm. perinteiset rakentamisen ja teollisuuden toimialojen osaamiset, turvallisuusosaaminen, tietotekninen osaaminen sekä energia- ja ympäristötietoisuuteen liittyvät asiat.

Puuklusteri

Puuklusterin toimialojen **liikevaihto** pysyi vuonna 2016 lähes edellisen vuoden tasolla. Liikevaihto nousi 6,9 prosenttia vuoden takaisesta. Alkuvuodesta liikevaihto oli noussussa, kasvaen kuuden ensimmäisen kuukauden aikana 6,5 prosenttia. Vuoden jälkipuoliskolla liikevaihto puolestaan kasvoi, ollen 7,2 prosenttia vuoden takaista vertailuajan kohtaansa suurempi. Vuonna 2017 puuklusterin liikevaihto kehittyi selvästi myönteisemmin. Vuoden alkupuoliskolla klusterin liikevaihto lisäytyi 6,5 prosenttia ja loppupuoliskolla 10,7 prosenttia.

Puuklusterin **henkilöstömäärä** kasvoi vuoden 2016 aikana 5,7 prosenttia. Ensimmäisellä vuosineljänneksellä kasvu oli 5,5 prosenttia ja toisella 6,0 prosenttia. Voimakkainta kasvu oli kolmannella neljänneksellä, 8,3 prosenttia. Vuoden viimeisellä neljänneksellä kasvu oli hieman maltillisempi, 3,7 prosenttia. Vuoden 2017 ensimmäisellä vuosipuoliskolla henkilöstömäärä kohosi 2,5 prosenttia ja supistui toisella vuosipuoliskolla 0,7 prosenttia. Koko vuonna puuklusterin henkilöstömäärän kasvu ylsi 0,9 prosentin lukemaan.

Signaali: Hiilinieluju koskeva LULUCF meni läpi: Suomelle 10 miljoonaa CO2-tonnia lisäjoustoa

Rakentaminen

Rakentamisen **liikevaihto** kasvoi vuonna 2016 yhteensä 13,5 prosenttiin. Liikevaihto kasvoi kaikilla vuosineljänneksillä, voimakkaimmin (+14,8 %) vuoden kolmannella neljänneksellä. Liikevaihdon kasvu kiihtyi vuonna 2017 huimaan 17 prosenttiin. Voimakkaimmillaan liikevaihto ylsi 22,3 prosentin kasvuun vuoden 2017 ensimmäisellä neljänneksellä.

Signaali: Lehto starttaa ensimmäiset päiväkotihankkeensa Ruotsissa

Rakentamisen **henkilöstömäärä** nousi vuonna 2016 yhteensä 5,3 prosenttia. Suurinta nousu (7,8%) oli vuoden kolmannen neljänneksen aikana. Kasvu voimistui vuoden 2017 ai-

Luonnonvara-alat

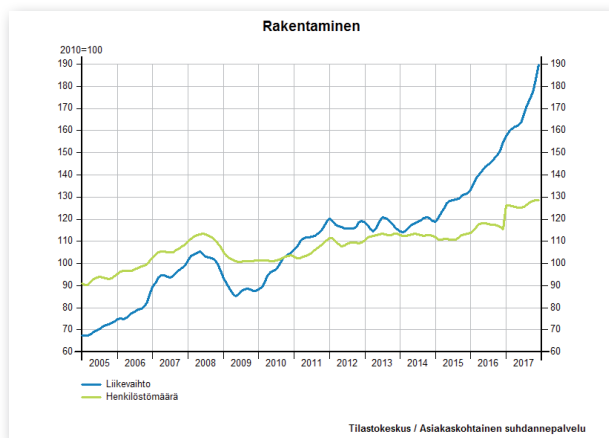
Luonnontuotealojen kokonaisuuteen luetaan tässä yhteydessä kuuluviksi mm. maa- ja metsätalousalat, bioalat sekä kaivosteollisuus. Maatalousalan näkymät ovat tällä hetkellä hyvät. Etenkin Pohjois-Pohjanmaan eteläosissa on paljon maataloutta. Pohjois-Pohjanmaa on myös hyvin metsätalous-valtaista; alueen maa-alasta 88 % on metsätalousmaata. Uusiutuvilla luonnonvaroilla, niiden tuotannolla ja jalostuksella on keskeinen rooli maakunnan elinkeinoelämässä.

Työmarkkinatilanne: Luonnontuotealoilla on pulaa etenkin sesonkityöntekijöistä. Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK perusti keväällä 2018 oman verkossa toimivan työnvälityspalvelun. Maatilojen toiminnan jatkajia on entistä vähemmän maatilatalouden kannattavuuden epävarmuuden vuoksi. Toisaalta tehdään jonkin verran investointeja automatisoitujen tuotantotilojen rakentamiseksi. Pohjois-Pohjanmaalla suurin osa maanviljelijöistä on yli 50-vuotiaita.

Tulevaisuuden näkymät: Maa- ja metsätalousalojen näkymät kääntyvät hitaasti positiiviseen suuntaan edellyttäen erikoistumista ja suurempia tilakokoja. Maatilojen toiminnan lopettaminen on edelleen yleistä. Maataloudessa tulevaisuuden trendejä ovat mm. päätoimisten viljelijöiden ja perheviljelmien määrän väheneminen, kausityövoiman kysynnän kasvaminen sekä viljelyn monipuolisuuden lisääntyminen. Pohjois-Pohjanmaa on Suomen suurin luomutuotantoalue. Ala tulee kasvamaan edelleen (luomukaura/ruis), mikä on suuri mahdollisuus maakunnalle. Biotalous arvioidaan helpottavan globaalin luonnonvara-niukkuuden ja ilmasto-kysymyksen ratkaisemisessa. Pohjois-Pohjanmaalla on hyviä mahdollisuuksia osallistua tähän kehitykseen.

Kaivannaisteollisuuden näkymät ovat viime vuosia myönteisemmät. Koillismaalla selvitetään tällä hetkellä kaivos-hankkeita kulta- ja timanttiesiintymien hyödyntämiseksi. Raahessa kultakaivos aloittaa uudelleen toimintansa. Pyhäjärven kaivos lopettaa toimintansa vuonna 2019. Kaivoksen mahdollista jatkokäytön mahdollisuuksia selvitetään.

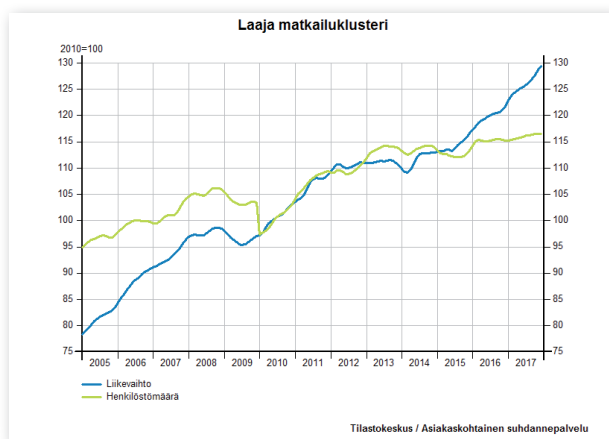
Osaamistarpeet: Ympäristönäkökulmien merkitys tulee luonnontuotealoilla edelleen kasvamaan. Tilakokojen kasvaessa maatalous- ja ympäristöaloilla tarvitaan entistä enemmän korkeatasoisia alan osaamista sekä teknologia-osaamista. Maaseudun elinvoiman ylläpitämiseksi myös monipuolinen yrittäjyys ja erilaiset ammatit tulevat olemaan tulevaisuudessa tärkeitä.

kana 8,1 prosenttiin. Vuoden aikana kasvu oli kohtuullisen tasaista, ensimmäisellä vuosipuoliskolla henkilöstömäärä kasvoi 7,8 prosenttia ja jälkimmäisellä vuosipuoliskolla 8,4 prosenttia vuoden takaisesta.

Matkailuklusteri (laaja)

Laajan matkailuklusterin **liikevaihto** kasvoi 5,4 prosenttia vuonna 2016 edelliseen vuoteen verrattuna. Vuoden alku-puoliskolla klusterin liikevaihto kasvoi 6,1 prosenttia, jälkimmäisen vuosipuoliskon kasvun ollessa 4,7 prosenttia. Vuonna 2017 matkailuklusterin liikevaihdon kasvu oli 5,3 prosenttia. Ensimmäisen puolen vuoden aikana liikevaihto kohosi 4,7 prosenttia, loppuvuoden kasvun ollessa 5,9 prosenttia.

Laajan matkailuklusterin **henkilöstömäärä** kasvoi vuonna 2016 yhteensä 2,7 prosenttia. Vuoden ensimmäisellä neljänneksellä henkilöstömäärä kasvoi 2,2 prosenttia. Toisella vuosineljänneksellä henkilöstömäärä nousi 2,7 prosenttia ja kolmannella vuosineljänneksellä nousu oli voimakkainta, 3,1 prosenttia. Vuoden 2017 ensimmäisellä neljänneksellä laajan matkailuklusterin henkilöstömäärä oli vielä hienoisessa nousussa (0,8 %). Toisella vuosineljänneksellä henkilöstömäärä laski 0,2 prosenttia, kolmannella vuosineljänneksellä nousua oli 1,0 prosenttia. Vuoden viimeisellä neljänneksellä kasvu oli 1,2 prosenttia, koko vuoden

Palvelualat

Palvelualojen kokonaisuuteen luetaan tässä sosiaali- ja terveys-palvelut, kaupan ala, matkailu- ja ravintola-ala, siivouspalvelut sekä kaikki muu palvelutyö. Palvelualan yrityksiä löytyy kaikkialta Pohjois-Pohjanmaalta, mutta suurin osa niistä painottuu Oulun seudulle. Matkailualan yrityksiä sijoittuu eniten matkailu-keskuksiin esim. Kuusamo ja Kalajoelle. Palvelualojen liiketoiminta kasvaa voimakkaasti; erityisesti terveys- ja liike-elämän palvelut ovat vahvoja kasvualoja. Yksityisten palveluyritysten liikevaihto kääntyi kasvuun jo vuonna 2015 ja kasvu on jatkunut tasaisesti siitä lähtien.

Ulkomaisten matkailijoiden määrät ovat kasvaneet voimakkaasti etenkin Koillismaan alueella. Myös Oulun seudulla hotellien käyttöasteet ovat olleet hyvässä kasvussa. Matkailun kausiluonteisuus on edelleen ilmiö, mikä näkyy mm. määrä-aikaisten työntekijöiden kasvavana tarpeena ja osaajien saatavuusongelmina.

Työmarkkinatilanne: Työllisten määrä on tällä hetkellä kasvussa palvelualoilla. Monissa ammattiryhmissä on paljon saatavuusongelmia, kuten puhtaanapitoalan osaajat, puhelinmyyjät ja myyntiedustajat. Sen sijaan kaupan alan myyjistä on yhä paljon ylitarjontaa johtuen mm. verkko-kaupan yleistymisestä. Sosiaali- ja terveysalojen ammatillisista on pulaa etenkin Pohjois-Pohjanmaan reuna-alueilla.

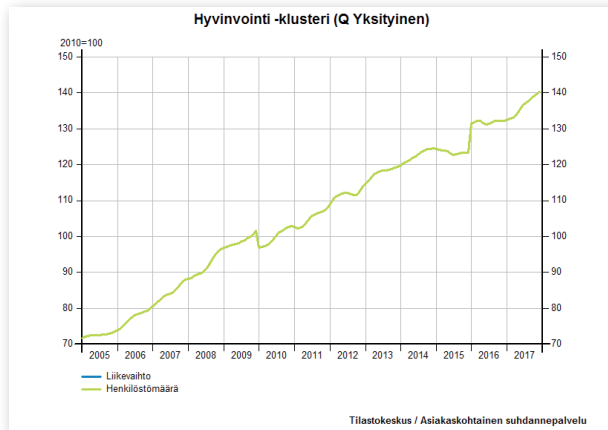
Tulevaisuuden näkymät: Digitalisaatio ja teknologian kehittyminen tulevat vaikuttamaan palvelualoihin paljon. Työntekijöiden osaamistarpeet tulevat pitkällä tähtäimellä muuttamaan; kielitaito ja kulttuurien tuntemus, liiketaloudellinen osaaminen, yhteistyöosaaminen ja teknologiaosaaminen. Teknologian tulo kaupan alalle näkyy itsepalvelukassojen lisääntymisenä tai myyjä-vartija -ammatti, jossa on yhdistetty myyjän ja vartijan tehtävät. Uudet innovaatiot tulevat muuttamaan työn luonnetta myös sosiaali- ja terveysalalla erityisesti ns. rutiini- ja valvonta-tehtävissä.

henkilöstömäärän kasvun ollessa 0,8 prosenttiin.

*Signaali: Kuusamon brittichartereihin 40 % kasvu –
Crystal Ski aloittaa lennot Birminghamista*

Hyvinvointiklusteri (yksityinen)

Hyvinvointiklusterin **henkilöstömäärä** kasvoi vuonna 2016 yhteensä 6,8 prosenttia kasvu oli tasaista koko vuoden, ensimmäisellä vuosineljänneksellä 6,2 prosenttia, toisella vuosineljänneksellä 6,3 prosenttia. Vuoden loppupuolella nou-

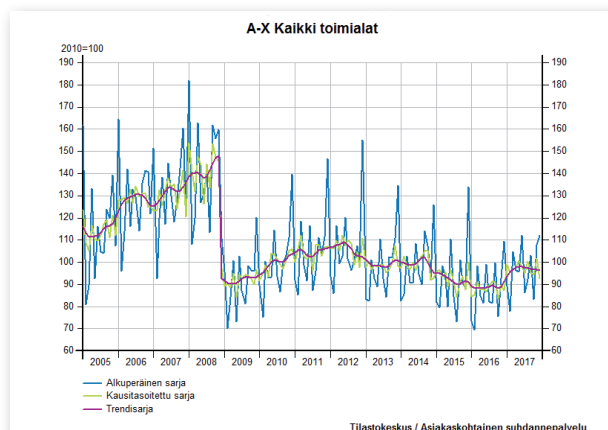

su oli hieman voimakkaampaa, kolmannella neljänneksellä 7,8 prosenttia ja neljännellä 7,0 prosenttia. Vuonna 2017 hyvinvointiklusterin henkilöstömäärän kasvu oli maltillisempaa, kun henkilöstömäärä kasvoi vuoden takaisesta 3,7 prosenttia. Ensimmäisen puolen vuoden aikana henkilöstömäärä kasvoi 2,1 prosenttia ja jälkimmäisellä vuosipuoliskolla kasvu voimistui 5,2 prosenttiin.

*Signaali: Japanin hallituksen tavoitteena on 2020-luvulla hoitaa
jo 80 prosenttia ikäihmisistä robottien avulla*

Vienti (A-X)

Pohjois-Pohjanmaan maakunnan kaikkien toimialojen **vientiliikevaihto** supistui vuonna 2016 yhteensä 5,9 prosenttia vuotta aiemmasta. Laskua oli vuoden kaikilla neljänneksillä. Vientiliikevaihto väheni ensimmäisellä neljän-

Logistiikka

Logistiikan klusteriin luetaan tässä pääasiassa kuljetus- ja varastointitoimintaa kuten verkkokaupan toimituksiin. Pohjois-Pohjanmaalla on useita alan yrityksiä ja logistiikka liittyy usein johonkin toiseen liiketoimintaan. PPohjois-Pohjanmaan alueen logistiikka-alan yrityksillä toiminta kasvaa nopeasti, samoin liikevaihto. Talouden noususuhdanne näkyy selvästi kuljetusmäärissä.

Työmarkkinatilanne: Työllisyystilanne on alalla yleisesti ottaen hyvä, ja viime vuonna logistiikan ja kuljetuksen alojen työttömien määrä vähentyi 17 %-yksikköä Pohjois-Pohjanmaalla. Alalla on kasvavissa määrin pulaa erityisesti kuorma-auton ja erikoisajoneuvojen kuljettajista. Lähivuosina työntekijöiden tarve tulee vielä kasvamaan eläköitymisen vuoksi.

Tulevaisuuden näkymät: Logistiikan toimialoilla automaatio ja digitalisaatio lisääntyvät voimakkaasti lähivuosina, mutta silti ala tulee tarjoamaan paljon uusia työmahdollisuuksia. Logistiikka-alan työllisyyttä pitää yllä alan tärkeys yhteiskunnalle - ilman sitä tavara ei liikkuisi. Kesällä 2018 voimaan tuleva taksilain muutos tulee muuttamaan taksitoiminnan sääntelyä vapaammaksi.

Osaamistarpeet: Logistiikka-ala edellyttää ammattilaisilta laaja-alaista osaamista, osaamisen ylläpitämistä (määräajoin suoritettavat osaamisnäytöt) asiakaspalvelu-, yhteistyö- ja kielitaitoa.

Globaalit markkinat ja kansainvälistyvät yritykset

Pohjois-Pohjanmaan Yrittäjien Kasvun suunta -kyselyn mukaan noin joka viidennellä koko maan ja Pohjois-Pohjanmaan alueen pk-yrityksistä on vientiä tai liiketoimintaa ulkomailla. Suoraa vientiä on näistä noin puolella. BusinessOulun elinkeino-katsauksen mukaan Oulun seudun yritysten liikevaihdon trendin kasvu on kiihtynyt viennin vetämänä ja vuoden 2017 alkupuoliskolla liikevaihdon trendin vientiveton kasvu jatkui vahvana. Esimerkiksi elektroniikkateollisuuden vienti vuoden 2017 alkupuolella oli 14 % vuoden takaisesta korkeammalla tasolla.

Useat Pohjois-Pohjanmaan yritykset hakevat kasvua ulkomailta. Kansainvälistymisen odotetaan tuovan kasvua erityisesti teollisuuden, tieto- ja viestintäteknologian sekä matkailualan yrityksissä.

neksellä 7,0 prosenttia, toisella neljänneksellä 6,0 prosenttia, kolmannella nousua oli 1,7 prosenttia ja viimeisellä väheni 11,2 prosenttia edellisen vuoden vastaaviin ajanjaksoihin verrattuna. Vuoden 2017 aikana maakunnan vientiliiketoiminta kääntyi (+10,7 %) kasvuun. Neljännesvuosikehitystä tarkasteltaessa, kasvu ajoittui vuoden ensimmäiselle (+12,5 %) ja toiselle (+14,5 %) neljännekselle.

*Signaali: Vienti kasvaa, mutta kilohinta laskee –
palaako Suomi taas bulkituotannon maaksi*

Klustereiden rakennetiedot

	Henkilöstömäärä (2016)		Liikevaihto (2016)	
	Kokopäivä- työllisten määrä	Osuus koko maaasta, %	Miljoonaa euroa	Osuus koko maaasta, %
Metalliklusteri (sisältää SSABn)	6 329	6,2	1 450	4,0
Puuklusteri	2 978	12,3	797	11,8
ICT-klusteri	10 292	7,9	2 814	7,1
Luovan talouden klusteri	6 603	6,4	998	5,1
Matkailuklusteri (laaja)	7 217	5,6	659	3,8
Hyvinvointi -klusteri (yksityinen sektori)	6 212	8,7		
Rakentaminen	12 143	7,6	2 575	7,9
Vienti (kaikki toimialat)			4 454	

Lähteet

Suhdannejulkaisun tietolähteenä *klustereiden* osalta on Tilastokeskuksen asiakaskohtainen suhdannepalvelu. Suhdannepalvelun kuukausitason indeksit mittaavat tarkasteltavan muuttujan muutosta suhteutettuna perusvuoden tasoon. Perusvuotena käytetään 2010 (2010=100). Tilaston lähdeaineistona on verohallinnon kausiveroaineisto (koko-naisaineisto), jonka lisäksi hyödynnetään Tilastokeskuksen omaa kuukausittaista suoraa tiedonkeruuta sekä vuositilastoja.

Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto seuraa toimialojen tilanteita ja kehittymistä hyödyntäen eri lähteitä. *Katsaus toimialojen näkymiin* -suhdannejulkaisun täydentävän osan tiedot perustuvat TE-toimiston asiakasrajapinnassa saatuihin tietoihin työnantaja- ja työnhakija-asiakkaiden tarpeista ja näkymistä, yritys- ja muiden yhteistyötahojen kontaktointeista, eri barometreistä saatuihin tietoihin sekä tilastotietoon.

Työnantajat ilmoittivat työpaikoistaan TE-palvelut -sivustolle kasvavissa määrin KATSO-tunnistetta käyttäen. Työvoiman saatavuuteen TE-toimisto vaikutti osaltaan järjestämällä eri alojen yhteishankintakoulutusta ja myöntämällä palkkatukea rekrytoinnin alkuvaiheessa. Työpaikkailmoituksia avoimista työpaikoista oli Pohjois-Pohjanmaan TE-toimiston alueella v. 2017 noin 20 000 kpl. Yhdessä työpaikkailmoituksessa saattoi olla 1 – 50 työpaikkaa haettavan. Vuoden 2017 aikana edistettiin myös EU-ETA –maista tahtuvaa rekrytointia alueen työnantajille.

Käsitteet

Trendisarja kuvaa kehityksen suuntaa pidemmällä aikavälillä. Trendin loppupään tulkinnassa on hyvä noudattaa harkintaa, sillä trendikuvaajan loppuosa muuttuu usein tulevien kuukausitietojen päivittämisen jälkeen. Trendin rinnalla kannattaa tutkia myös alkuperäisen indeksin käyttäytymistä. Trendikuvaaja soveltuu hyvin myös eri toimialojen sekä alueiden väliseen vertailuun.

Muutosprosentit on laskettu alkuperäisestä indeksisarjasta ja ne vertaavat tarkasteltavan ajanjakson kehitystä aina edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon. Esimerkiksi tammikuuta 2011 verrataan tammikuuhun 2010. Neljännes-, puolivuosi- ja vuosimuutosprosentit lasketaan vertaamalla alkuperäisen indeksisarjan halutun ajanjakson indeksipistelukujen summaa edellisen vuoden vastaavaan summaan.

Liikevaihto lasketaan ilman arvonlisäveroa. Kuvattava liikevaihto voi sisältää joitakin tuloslaskelman liikevaihtoon kuulumattomia eräitä, kuten käyttöomaisuuserien myyntejä,

muita tuottoja, satunnaisia eräitä, käänteisesti verovelvollisia ostoja, tuotteiden omaa käyttöä ja agentuurien myyntiä. Poikkeukselliset erät poistetaan laskennasta.

Henkilöstömäärä-indikaattorilla tarkoitetaan yritysten kokopäivätyöllisten määrää kalenterikuukauden aikana. Esimerkiksi kaksi puolipäiväistä työntekijää vastaa yhtä kokopäivätyöllistä. Henkilöstömääräindikaattori tuotetaan yritysrekisterin kahden vuoden takaisesta henkilöstömäärätiedosta sekä ansiotason muutoksesta puhdistetun palkkasummakertyksen perusteella. Yrittäjien henkilöstömäärä estimoidaan liikevaihdon kehityksen perusteella. Yrityksille, joilta ei ole kahden vuoden takaista henkilöstötietoa, lasketaan henkilöstömäärä jakamalla yrityksen palkkasumma toimialan keskipalkalla.

Vientitiedot ovat osa liikevaihtoa. Vienti koostuu verottomasta liikevaihdosta, EU:n sisäisestä viennistä ja EU-alueen ulkopuolisesta viennistä.

Rakennetiedot käsittävät suhdanneseurantaan kuuluvien klustereihin sisältyvien yritysten ja toimipaikkojen lukumäärät, liikevaihdon tai viennin vuositasoon absoluuttisen luvun euroina tai vuositasoon yhteenlasketun henkilöstömäärän. Rakennetiedot tuotetaan uusimmalta Tilastokeskuksen yritys- ja julkisyhteisörekisterin vuositilaston julkaisuvuodelta. Myös henkilöstömäärätietojen sekä euromääräisten liikevaihtotietojen lähteenä käytetään yritysrekisteriä. Vientin vuositiedot muodostetaan verohallinnon kausiveroaineistosta, koska yritysrekisteri ei sisällä toimipaikoittaista tietoa viennin määrästä.

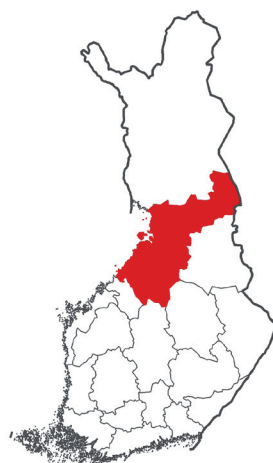
Signaalit

Julkaisuun on poimittu klusterin/toimialan tulevaisuutta luotaavia signaaleja Tutka-työkalusta. Tutka on uudentyyppinen verkkopohjainen työkalu, jonka avulla voi kerätä ja analysoida tulevaisuuksia ennakoivia signaaleja ja trendejä. Työkalu on toteutettu Signaalit ja trendit -hankkeessa. Lisätietoa osoitteesta: http://www.pohjois-pohjanmaa.fi/maakunnan_suunnittelu_ja_kehittaminen/ennakointi/tutka

Lisätietoja julkaisusta

Tutkimus- ja kehittämispäällikkö Mikko Väisänen
p. 050 3366 524, mikko.vaisanen@pohjois-pohjanmaa.fi

Jouni Korhonen, yrityspalvelut, Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto, p. 029 50 56627

POHJOIS-POHJANMAAN LIITTO
Sepänkatu 20, 90100 OULU
Puhelin +358 (0)40 685 4000
www.pohjois-pohjanmaa.fi